

3.4.

Píndoles formatives: normativa

.....

»Píndola formativa 33.

Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social

Objecte del decret

Garantir el dret a la igualtat d'oportunitats i de tracte, així com l'exercici real i efectiu de drets per part de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions respecte de la resta de ciutadans i ciutadanes, a través de la promoció de l'autonomia personal, de l'accessibilitat universal, de l'accés a l'ocupació, de la inclusió en la comunitat i la vida independent i de l'eradicació de tota forma de discriminació, conforme als articles 9.2, 10, 14 i 49 de la Constitució Espanyola i a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i els tractats i acords internacionals ratificats per Espanya.

Regulació en: RESOLUCIÓ conjunta d'11 de desembre de 2017 de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport i de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública per la qual es dicten instruccions per a la detecció i l'atenció precoç de l'alumnat que puga presentar un problema de salut mental. [2017/11874]

Definicions

Discapacitat: és una situació que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències previsiblement permanents i qualsevol tipus de barreres que limiten o impedisquen la seua participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres.

Igualtat d'oportunitats: és l'absència de tota discriminació, directa o indirecta, per motiu o per raó de discapacitat, inclosa qualsevol distinció, exclusió o restricció que tinga el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudi o exercici en igualtat de condicions per a les persones amb discapacitat, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, laboral, cultural, civil o d'un altre tipus. Així mateix, s'entén per igualtat d'oportunitats l'adopció de mesures d'acció positiva.

Discriminació directa: és la situació en què es troba una persona amb discapacitat quan és tractada de manera menys favorable que una altra en situació anàloga per motiu o per raó de la seua discapacitat.

Discriminació indirecta: existeix quan una disposició legal o reglamentària, una clàusula convencional o contractual, un pacte individual, una decisió unilateral o un criteri o pràctica, o bé un entorn, producte o servei, aparentment neutres, poden ocasionar un desavantatge particular a una persona respecte d'altres per motiu o per raó de discapacitat, sempre que objectivament no responguen a una finalitat legítima i que els mitjans per a la consecució d'aquesta finalitat no siguin adequats i necessaris.

Discriminació per associació: existeix quan una persona o grup en què s'integra és objecte d'un tracte discriminatori a causa de la seua relació amb una altra per motiu o per raó de discapacitat.

Assetjament: és tota conducta no desitjada relacionada amb la discapacitat d'una persona, que tinga com a objectiu o conseqüència atemptar contra la seua dignitat o crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

Mesures d'acció positiva: són aquelles de caràcter específic consistents a evitar o compensar els desavantatges derivats de la discapacitat i destinades a accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat i la seua participació plena en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atenent als diferents tipus i graus de discapacitat.

Vida independent: és la situació en la qual la persona amb discapacitat exerceix el poder de decisió sobre la seua pròpia existència i participa activament en la vida de la seua comunitat, conforme al dret al lliure desenvolupament de la personalitat.

Normalització: procés per aconseguir que les persones amb discapacitat han de dur una vida en igualtat de condicions, amb accés a aquests llocs, àmbits, béns i serveis que estan a la disposició de qualsevol altra persona.

Inclusió social: és el principi en virtut del qual la societat promou valors compartits orientats al ben comú i a la cohesió social, permetent que totes les persones amb discapacitat tinguin les oportunitats i recursos necessaris per a participar plenament en la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, i per a gaudir d'unes condicions de vida en igualtat amb els altres.

Accessibilitat universal: és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes, instruments, eines i dispositius, per a ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Pressuposa l'estratègia de «disseny universal o disseny per a totes les persones», i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que hagen d'adoptar-se.

Disseny universal o disseny per a totes les persones: és l'activitat per la qual es conceben o projecten, des de l'origen, entorns, processos, béns, productes, serveis, objectes, instruments, programes, dispositius o eines, de tal forma que poden ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió.

Ajustos raonables: són les modificacions i adaptacions necessàries i adequades de l'ambient físic, social i actitudinal a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat que no imposen una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixen en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per a facilitar l'accessibilitat i la participació i per a garantir a les persones amb discapacitat el gaudi o exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets.

Diàleg civil: és el principi en virtut del qual les organitzacions representatives de persones amb discapacitat i de les seues famílies participen, en els termes que estableixen les lleis i altres disposicions normatives, en l'elaboració, execució, seguiment i avaluació de les polítiques oficials que es desenvolupen en l'esfera de les persones amb discapacitat, les quals garantiran, en tot cas, el dret dels xiquets i les xiquetes amb discapacitat a expressar la seua opinió lliurement sobre totes les qüestions que els afecten i a rebre assistència apropiada conformement a la seua discapacitat i edat per a poder exercir aqueix dret.

Transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat: és el principi en virtut del qual les actuacions que desenvolupen les administracions públiques no es limiten únicament a plans, programes i accions específics, pensats exclusivament per a aquestes persones, sino que comprenen les polítiques i línies d'acció de caràcter general en qualsevol dels àmbits d'actuació pública, on es tindran en compte les necessitats i demandes de les persones amb discapacitat.

Art. 3. Principis

- El respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones.
- La vida independent.
- La no discriminació.
- El respecte per la diferència i l'acceptació de les persones amb discapacitat com a part de la diversitat i la condició humanes.
- La igualtat d'oportunitats.
- La igualtat entre dones i homes.
- La normalització.
- L'accessibilitat universal.
- Disseny universal o disseny per a totes les persones.
- La participació i inclusió plenes i efectives en la societat.
- El diàleg civil.
- El respecte al desenvolupament de la personalitat de les persones amb discapacitat, i, especialment, de les xiquetes i els xiquets amb discapacitat i del seu dret a preservar la identitat.
- La transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat.

Capítol II

Àmbit d'aplicació

Són persones **amb discapacitat** aquelles que presenten deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials, previsiblement permanents que, en interactuar amb diverses barreres, puguen impedir la seua participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres.

Persones amb discapacitat: aquelles a les quals s'haja reconegut un grau de discapacitat igual o superior al 33 per cent.

Capítol III

Art. 6. Autonomia de les persones amb discapacitat

L'exercici dels drets de les persones amb discapacitat es realitzarà d'acord amb el principi de llibertat en la presa de decisions.

Les persones amb discapacitat tenen dret a la lliure presa de decisions, per a això la informació i el consentiment hauran d'efectuar-se en formats adequats i d'acord amb les circumstàncies personals, seguint les regles marcades pel principi de disseny universal o disseny per a totes les persones, de manera que els resulten accessibles i comprensibles.

En tot cas, s'hauran de tindre en compte les circumstàncies personals de l'individu, la seua capacitat per a prendre el tipus de decisió en concret i assegurar la prestació de suport per a la presa de decisions.

Art. 7. Dret a la igualtat

Les persones amb discapacitat tenen aquests drets, com la resta de ciutadans:

- Per a fer efectiu aquest dret a la igualtat, les administracions públiques promouran les mesures necessàries perquè l'exercici en igualtat de condicions dels drets de les persones amb discapacitat siga real i efectiu en tots els àmbits de la vida.

- Les administracions públiques protegiran de forma especialment intensa els drets de les persones amb discapacitat en matèria d'igualtat entre dones i homes, salut, ocupació, protecció social, educació, tutela judicial efectiva, mobilitat, comunicació, informació i accés a la cultura, a l'esport, a l'oci així com de participació en els assumptes públics, en els termes previstos en aquest Títol i altra normativa que siga aplicable.
- Les administracions públiques protegiran de manera singularment intensa aquelles persones o grup de persones especialment vulnerables a la discriminació múltiple com les xiquetes, xiquets i dones amb discapacitat, majors amb discapacitat, dones amb discapacitat víctimes de violència de gènere, persones amb pluridiscapacitat o altres persones amb discapacitat integrants de minories.

Art. 11

La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats constitueix un dret i un haver de tot ciutadà i de la societat en el seu conjunt i formarà part de les obligacions prioritàries de l'Estat en el camp de la salut pública i dels serveis socials.

La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats atendrà la diversitat de les persones amb discapacitat, i donarà un tractament diferenciat segons les necessitats específiques de cada persona.

Les administracions públiques competents promouran plans de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats.

Es concedirà especial importància als serveis d'orientació i planificació familiar, consell genètic, atenció prenatal i perinatal, detecció i diagnòstic precoç i assistència pediàtrica, inclosa la salut mental infantojuvenil, assistència geriàtrica, així com a la seguretat i salut en el treball, a la seguretat en el trànsit viari, al control higiènic i sanitari dels aliments i a la contaminació ambiental. Es contemplaran de manera específica les accions destinades a les zones rurals.

Art. 12. Equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat

Els equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat de cada àmbit sectorial hauran de comptar amb la formació especialitzada corresponent i seran competents, en el seu àmbit territorial, per a prestar una atenció interdisciplinària a cada persona amb discapacitat que ho necessite i per a garantir la seua inclusió i participació plena en la societat en igualtat de condicions amb els altres.

Art. 13. Atenció integral

S'entén per atenció integral els processos o qualsevol altra mesura d'intervenció dirigits al fet que les persones amb discapacitat adquirisquen el seu màxim nivell de desenvolupament i autonomia personal, i a aconseguir i mantindre la seua màxima independència, capacitat física, mental i social, i la seua inclusió i participació plena en tots els aspectes de la vida, així com l'obtenció d'una ocupació adequada.

Els programes d'atenció integral podran comprendre:

- a) Habilitació o rehabilitació medicofuncional.
- b) Atenció, tractament i orientació psicològica.
- c) Educació.
- d) Suport per a l'activitat professional.

Aquests programes hauran de començar en l'etapa més primerenca possible i basar-se en una avaluació multidisciplinària de les necessitats i capacitats de la persona amb discapacitat, així com de les oportunitats de l'entorn, tindran en compte les adaptacions o adequacions oportunes i els suports a la presa de decisions i a la promoció de l'autonomia personal.

Les administracions públiques vetlaran pel manteniment d'uns serveis d'atenció adequats, mitjançant la coordinació dels recursos i serveis d'habilitació i rehabilitació en els àmbits de la salut, l'ocupació, l'educació i els serveis socials, amb la

finalitat de garantir a les persones amb discapacitat una oferta de serveis i programes pròxima, en l'entorn en el qual es desenvolupe la seua vida, suficient i diversificada, tant en zones rurals com a urbanes.

Art.15. Atenció, tractament i orientació psicològica

L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica estaran presents durant les diferents fases del procés interdisciplinari habilitador o rehabilitador i aniran encaminades a aconseguir de la persona amb discapacitat la màxima autonomia i el ple desenvolupament de la seua personalitat, així com el suport al seu entorn familiar més immediat.

L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica es basaran en les característiques personals de la persona amb discapacitat, les seues motivacions i interessos, així com en els factors familiars i socials que puguen condicionar-la, i estaran dirigits a potenciar al màxim l'ús de les seues capacitats i la seua autonomia personal, tenint en compte el seu projecte de vida.

Art. 16. Educació

L'educació inclusiva formarà part del procés d'atenció integral de les persones amb discapacitat i serà impartida mitjançant els suports i ajustos que es reconeixen en el capítol IV d'aquest títol i en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

CAPÍTOL IV. Dret a l'educació

Art. 18. Dret a l'educació

Les persones amb discapacitat tenen dret a una educació inclusiva, de qualitat i gratuïta, en igualtat de condicions amb les altres.

Correspon a les administracions educatives assegurar un sistema educatiu inclusiu en tots els nivells educatius així com l'ensenyament al llarg de la vida i garantir un lloc escolar als alumnes i les alumnes amb discapacitat en l'educació bàsica, parant atenció a la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat amb discapacitat, mitjançant la regulació de suports i ajustos raonables per a l'atenció dels qui precisen una atenció especial d'aprenentatge o d'inclusió.

L'escolarització d'aquest alumnat en centres d'educació especial o unitats substitutòries d'aquests només es durà a terme quan excepcionalment les seues necessitats no puguin ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat dels centres ordinaris i prenent en consideració l'opinió dels pares o tutors legals.

Art. 19

Gratuïtat de l'ensenyament.

Art. 20

Amb la finalitat de garantir el dret a una educació inclusiva de les persones amb discapacitat i sense perjudici de les mesures previstes en la normativa en matèria d'educació, s'estableixen les següents garanties addicionals:

- a) Els centres d'educació especial crearan les condicions necessàries per a facilitar la connexió amb els centres ordinaris, i la inclusió dels seus alumnes en el sistema educatiu ordinari.

Els **hospitals** infantils, de rehabilitació i aquells que tinguen serveis pediàtrics permanents, ja siguen de titularitat pública o privada que regularment ocupen almenys la meitat dels seus llits amb pacients l'estada dels quals i l'atenció sanitària siguen finançades amb càrrec a recursos públics,

hauran de comptar amb una **secció pedagògica** per a previndre i evitar la marginació del procés educatiu dels alumnes i les alumnes d'edat escolar ingressats en aquests hospitals.

Les persones que **cursen estudis universitaris**, la discapacitat dels quals els dificulte greument l'adaptació al règim de convocatòries establert amb caràcter general, podran sol·licitar, i les universitats hauran de concedir, d'acord amb el que disposen les seues corresponents normes de permanència que, en tot cas, hauran de tindre en compte la situació de les persones amb discapacitat que cursen estudis en la universitat, l'ampliació del nombre d'aquestes en la mesura que compense la seua dificultat, sense minva del nivell exigít. Les proves s'adaptaran, si escau, a les característiques de la discapacitat que presente l'interessat (Accés PAU).

Es realitzaran programes de sensibilització, informació i formació contínua dels equips directius, el professorat i els professionals de l'educació, dirigida a la seua especialització en l'atenció a les necessitats educatives especials de l'alumnat amb discapacitat, de manera que puguin comptar amb els coneixements i eines necessàries per a això.

Art. 21. Valoració de les necessitats educatives

Son funcions específiques dels **serveis especialitzats d'orientació educativa** donar suport als centres docents en el procés cap a la inclusió i, especialment, en les funcions d'orientació, avaluació i intervenció educativa, i contribuir a la dinamització pedagògica, a la qualitat i la innovació educativa.

A l'efecte de la participació en el control i gestió dels centres docents previst en la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, i en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, es tindrà en compte l'especialitat d'aquesta llei pel que fa als serveis d'orientació educativa.

CAPÍTOL V. Dret a la vida independent

Art. 22. Accessibilitat

Les persones amb discapacitat tenen dret a viure de forma independent i a participar plenament en tots els aspectes de la vida. Per a això, els poders públics adoptaran les mesures pertinents per a assegurar **l'accessibilitat universal**, en igualtat de condicions amb les altres persones, en els entorns, processos, béns, productes i serveis, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, així com els mitjans de comunicació social i en altres serveis i instal·lacions oberts al públic o d'ús públic, tant en zones urbanes com a rurals.

Art. 23. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació

El Govern, regularà les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació que garantiscuen aquests nivells d'igualtat d'oportunitats a totes les persones amb discapacitat.

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació establiran, per a cada àmbit o àrea, mesures concretes per a previndre o suprimir discriminacions, i per a compensar desavantatges o dificultats. S'inclouran disposicions sobre, almenys, els següents aspectes:

- Exigències d'accessibilitat dels edificis i entorns, dels instruments, equips i tecnologies, i dels béns i productes utilitzats en el sector o àrea. En particular, la supressió de barreres a les instal·lacions i l'adaptació d'equips i instruments, així com l'apropiada senyalització en aquests.
- Condicions més favorables en l'accés, participació i utilització dels recursos de cada àmbit o àrea i condicions de no discriminació en normes, criteris i pràctiques.
- Suports complementaris, tals com a ajudes econòmiques, productes i tecnologies de suport, serveis o tractaments especialitzats, altres serveis personals, així com altres formes de suport personal o animal. En particular, ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació, com a sistemes augmentatius i alternatius, braille, dispositius multimèdia de fàcil accés, sistemes de

suports a la comunicació oral i llengua de signes, sistemes de comunicació tàctil i altres dispositius que permeten la comunicació. (Comunicació)

- L'adopció de normes internes en les empreses o centres que promoguen i estimulen l'eliminació de desavantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat, inclosos els ajustos raonables.

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació s'establiran tenint en compte els diferents tipus i graus de discapacitat que hauran d'orientar tant el disseny inicial com els ajustos raonables dels entorns, productes i serveis de cada àmbit d'aplicació de la llei.

Art. 24

Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit dels productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i mitjans de comunicació social.

Art. 25

Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit dels espais públics urbanitzats i edificació.

Derogació per integració en aquest Text Refós

- La Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat.
- La Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.
- La Llei 49/2007, de 26 de desembre, per la qual s'estableix el règim d'infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

